

TESTAMENTE

AFTAGERPANELET VED DEN DANSKE SCENEKUNSTSKOLE 2018 – 2023

Aftagerpanelet ved Den Danske Scenekunstscole 2018-2023 (Christina Rosendahl, Eva Præstiin, Erik Pold, Jacob Schjødt og Søren Normann Hansen) vil med dette testamente opfordre skolen og den nyligt udpegede bestyrelse til at have fokus på nedenstående temaer, som vi mener kræver særlig opmærksomhed.

1. Tværfagligt samarbejde og produktionsmiljø

Den kommende bestyrelse bør have et fokus på omfanget af produktioner/værkrealiseringer i uddannelsen og vægtningen mellem individuelle projekter og tværfaglige samarbejdsprojekter.

Scenekunst er en kollektiv kunstart og samarbejde er hjertet af scenekunst. Scenekunst udmønter sig primært i værker, der kræver, at mange fagligheder samarbejder. Derfor kræver en uddannelse i scenekunst tid til at opøve evnen til at arbejde praktisk i projekter med egen og andres faglighed.

DDSKS har en unik position globalt på grund af de tværfaglige 1:1-realiseringer, som historisk har været en af grundstenene i de scenekunstneriske uddannelser, der giver de studerende en unik mulighed for at gennemgå en forestillingsproces fra idé til realisering, over premiere til sidste forestilling, og som er vigtige i for forståelsen og for mestringen af kunstneriske samarbejdsforløb.

Flere af de studerende danner kunstneriske makkerpar/grupper/kollektiver under deres uddannelse på tværs af fagligheder (lys, lyd, skuespil, scenograf, instruktør, samt ledelsesretninger), som de arbejder professionelt med i mange år efter. Bestyrelsen skal være opmærksom på, at ved nedlæggelse af studieretninger (eller ved reduktion i antal studerende pr. årgang) vil man risikere, at denne simulation af et professionelt produktionsmiljø forsvinder.

2. Praksisnær BA

Akkrediteringsprocessen og forkortelsen af uddannelserne (til 3 år) betyder et øget fokus på forholdet mellem den praksisnære faglige udvikling og den akademiske læring.

Udfordringen er, at sikre læringsforløb, hvor den studerende udvikler, udforsker og får feedback på sin kunstneriske og faglige praksis. Akademisering af skolerne fører mange gode ting med sig; de studerende lærer at reflektere og dele deres viden og metode med andre, de udvikler et sprog om deres praksis, lærer at placere sig selv og deres værker i et kunstfagligt felt – historisk og kulturelt.

Udfordringen er, at sikre tid til både egen faglig fordybelse, 1:1 realiseringer og akademisk læring. Aftagerpanelet anbefaler, at der på BA-uddannelsen sikres praksisnær og faglig viden.

3. Uddannelsesstruktur og MA i scenekunst

Efter indførelsen af bachelor (BA) og kandidat (MA) har langt størstedelen af de studerende forladt DDSKS med en 3-årig uddannelse mod tidligere 4-årige uddannelser. Det skyldes dels at der kun har været optag til MA hvert andet år, med alt for få studiepladser pr. optag og, at størstedelen af BA-studerende fra DDSKS af mange forskellige årsager ikke har søgt optagelse på MA. Konsekvensen er, at rigtig mange studerende fra DDSKS kun har modtaget en 3-årig uddannelse. Derfor er uddannelserne på DDSKS de facto (for langt størstedelen af de studerende) gået fra at være fireårige til at være treårige.

Den kommende bestyrelse bør have fokus på, at skolen får skabt en bedre sammenhæng mellem bachelor- og kandidatuddannelserne. Samtidig er der nogle uddannelser, hvor det tyder på, at det har været vanskeligt at opretholde det faglige niveau efter overgangen fra fire- til treårige uddannelser. Det er af

væsentlighed, at der er afsat tilstrækkelig tid på uddannelserne til at gennemføre praktikforløb og tværfaglige samarbejdsprojekter. På dette punkt er der en række paralleller til Filmskolens uddannelser, og det giver derfor mening at have fokus på vidensdelingen mellem de to institutioner.

- En struktur med 4+1 år ville have mange fordele, for det vil give tid på grunduddannelsen til projekter og praktik samtidig med, at de studerende vil kunne fortsætte et år mere på en kandidatuddannelse, der kunne give mulighed for specialisering inden for fagligheden. Det kan være en fordel for planlægningen og holddannelsen på tværs af fagligheder, hvis alle uddannelser har samme varighed.
- En fortsat struktur med 3+2 år (eller 3+1 år) vil enten forudsætte et højere adgangsniveau, en klarere prioritering af indholdet eller en tydeligere budskab om, at de studerende forventes at tage hele uddannelsen (BA og MA). Det vil også kræve, at der er direkte adgang og retskrav for alle studerende fra bachelor- til kandidatniveau, og at der oprettes et tilstrækkeligt antal studiepladser på kandidatniveauet.

Den kommende bestyrelse bør herudover, sammen med skolens ledelse, følge med i udviklingen på universitetsområdet, hvor resultatet af "Reformkommissionen" er en struktur med både et- og toårige kandidatuddannelser. Aftagerpanelet har desuden problematiseret, at skolen har fået til opgave at ændre uddannelserne fra fireårige til en 3 + 2-ordning, uden at det har været tilstrækkeligt finansieret, med få studiepladser på kandidatniveau til følge.

Den kommende bestyrelse bør også have fokus på udviklingen af kandidatuddannelsen i scenekunst. Den tidligere udgave af studieordningen for kandidatuddannelsen i scenekunst tog alene udgangspunkt i en meget åben kunstforståelse. Der savnedes indhold i studieordningen, med en tydeligere rød tråd til indholdet på bachelorniveau. Samtidig kunne det ses som en stor overgang fra bacheloruddannelserne, at kandidatuddannelsen var en international uddannelse på engelsk.

Aftagerpanelet kan konstatere, pba. beslutningsresumé forelagt panelet i oktober, at mange af vores anbefalinger om uddannelsesstruktur og MA i scenekunst er medtaget i arbejdet med revidering af MA-/BA-strukturen på DDSKS, hvorfor aftagerpanelet bakker op om beslutningen.

Aftagerpanelet anerkender, at kunstnerisk nytænkning og et internationalt udsyn, som var kernen i de tidligere MA-programmer, er vigtige kvaliteter som en MA i scenekunst bør indeholde. Panelets holdning er, at DDSKS bør have en ambition om at MA-uddannelsen på længere sigt får en international vinkel og plads til et bredere scenekunstmiljø, end der ligger i de linjespecifikke MA-programmer. Hermed vil DDSKS spille en rolle i udviklingen og redefineringen af scenekunsten.

Aftagerpanelet anbefaler i den forbindelse, at skolen trækker erfaringerne fra de tidligere MA-programmer, og klarlægger om der er elementer, der med fordel på sigt kan tilføjes de linjespecifikke MU-programmer, for at sikre en international vinkel og fokus på kunstneriske udvikling.

4. Sikring af uddannelse og rekruttering af kunstfagligt/pædagogisk personale.

DDSKS har en ambition om at uddanne til det højeste kunstneriske niveau. Det kræver et professionelt undervisningsmiljø med kunst- og pædagogfaglige medarbejdere, der har kompetencer til – på professionel og pædagogisk vis – at undervise i og håndtere de komplicerede processer, der ofte knytter sig til det kunstneriske arbejde. Herunder at give konstruktiv feedback, refleksion og kritik, som er en stor del af de studerendes udviklingsrum.

Aftagerpanelet anbefaler, at skolen har fokus på rekruttering af personale med kunstfaglige og pædagogiske kompetencer og erfaring, og at der løbende sikres relevant efteruddannelse for tilknyttede medarbejderne.

5. Pas på dansen som kunstform

I skrivende stund tyder det på, at dansen stadig har en plads på campus i København efter ekstrabevilling på finansloven for 2024. Dette er dog næppe nok til at redde de unikke lokaler på Philip de Langes Allé. Det er et stort tab for dansen, og selvom der kan være mange positive sider ved udflytningen til Holstebro, og fokus naturligvis skal være på at få det bedste ud af denne politiske beslutning, så er det aftagerpanelets holdning, at det udfordrer det dansens position som kunstform.

Den nutidige, moderne dans har ekstremt trange kår i Danmark, hvis man sammenligner med vores nabolande og resten af Europa. Der har dog været en positive udvikling de senere år, ikke mindst foranlediget af tværestetiske samarbejder mellem instruktører og andre skabende scenekunstnere og dansere/koreografer, ligesom det er af stor betydning for danse miljøet, at der nu findes teaterdirektører, uddannet på scenekunsthøjskolen, som gennem deres uddannelse har opnået kendskab til moderne dans. Derved opleves dans ikke som en utilgængelig genre, en holdning som ellers har præget teaterbranchen i mange år, men som en vigtig genre der inkorporeres i forestillinger og repertoarer.

Det er aftagerpanelets holdning, at denne udvikling netop skyldes at dansere og koreografer er blevet uddannet fysisk tæt på de øvrige scenekunstneriske fagligheder. Aftagerpanelet mener, at det er af stor vigtighed, at skolen vedligeholder dels koblingen mellem danseuddannelsen og resten af skolens fagligheder, og dels de tværfaglige samarbejder der involverer danserne og koreografer – og også selvom geografien kommer til at udfordre det.

6. Genre-udfordringen

Det er en akilleshæl for Den Danske Scenekunsthøjskole, at den er landets eneste statsanerkendte uddannelsesinstitution for scenekunst, og som det derved forventes af, skal favne al scenekunstnerisk uddannelse – på tværs af landet. Det er en udfordring for skolen at opfange og integrere de mange nye scenekunstgenrer og -greb, som lever i bedste velgående i scenekunstbranchen, herunder det dokumentariske teater, deltagerbaseret scenekunst, performance og ny-cirkus.

Aftagerpanelet anerkender at skolen – ud fra en ressourcemæssig betragtning – ikke kan rumme alle kunstartens undergenrer, og at der derved er behov for uddannelsesalternativer. Omvendt har skolen som den eneste af sine art i Danmark også et ansvar for at udvikle dele af skolen og skabe plads til andre greb end den dramatisk baserede scenekunst.

7. Kunstnerisk forskning

Der er påfaldende mangel på kunstnerisk forskning i Danmark. I Norge, Sverige og Finland er de langt med at udvikle forskning indenfor scenekunsthøjskolen, og flere danske scenekunstnere er for tiden ph.d.-studerende Teaterhøjskolan i Malmö. Det kan de, fordi skolen formelt er underlagt Lunds universitet, som sikrer akkrediteringen.

Aftagerpanelet anbefaler, at bestyrelsen har fokus på hvordan denne uddannelsesmæssige dimension kan udvikles, så scenekunsthøjskolen i Danmark ikke pludselig halter bagefter vores nabolande. Det bør overvejes om et samarbejde med eks. Københavns Universitet eller CBS, eller med andre kunstneriske uddannelser f.eks. Kunstakademiet, kan skabe mulighed for kunstnerisk forskning i fremtiden.

8. Studieretningerne realisering og ledelse

Den kommende bestyrelse bør have et fokus på om bacheloruddannelsen i scenekunstnerisk produktion, som består af to linjer, med hver to fagligheder har den rette struktur i forhold til scenekunstbranchens behov.

Aftagerpanelet anbefaler, at der nedsættes et ad hoc-udvalg, der kan gå i dybden med faglighederne og jobfunktioner, som dimittenderne forventer at kunne varetage. Udvalget bør have et særligt fokus på at undersøge, hvordan dimittenderne efterfølgende bruges på arbejdsmarkedet. F.eks. kan man undersøge, om DDSKS bør uddanne rekvisitører og scenemestre (ifht. erhvervsuddannelserne NEXT) og om man kan øge optaget af produktionsledere og forestillingsledere, som branchen har stor mangel på.

Aftagerpanelet konstaterer af panelets anbefalinger på dette område også fremgår af beslutningsresumé omtalt under pkt. 3.

9. Praktikforløb

Det er vigtigt, at de studerende bliver fortrolige med branchen, mens de går på skolen. Det indebærer, at de møder undervisere, der arbejder professionelt – men også at de studerende besøger teatrene og har mulighed for at komme i praktik. Praktikken er et fast element på skuespil og musical, men det er ikke en tradition på de andre uddannelser.

Aftagerpanelet anbefaler generelt at arbejde med praktikforløb på alle uddannelser, og formaliserede samarbejder med praktikværterne, med definerede læringsmål og evalueringer, og med krav om tilknytning af mentorer fra teatrene/praktikværten. Det anbefales ligeledes at praktikformatet på kandidatuddannelsen afklares med udgangspunkt i ovenstående.

10. Skolens kontakt til den professionelle scenekunstbranche

De seneste års store forandringer på skolen, betyder, at der er et behov for, at skolens plads i både branche og samfund bliver klargjort indadtil og udadtil.

Tidligere har branchen på nogle områder oplevet en rygvendt skole. Dette er blevet forbedret de seneste år, men skolen kunne vinde yderligere ved i endnu højere grad, at interessere sig for og henvende sig direkte til scenekunstbranchen. Samtidig opleves en branche, som ikke i tilstrækkelig grad interesserer sig for skolen. Når skolen møder udfordringer, er branchen ikke altid en kompetent og ansvarsfuld allieret.

Med etablering af bestyrelser for de kunstneriske uddannelser, er der ikke længere være krav om at have et aftagerpanel, og derved findes der ikke en direkte kontakt til branche og aftagere. Aftagerpanelet anbefaler derfor følgende måder at organisere dialogen med scenekunstbranchen på fremover:

- Et større, årligt møde med branchen vil kunne bidrage til, at branchen oplever at være i løbende dialog med skolen om rammebetingelserne og de mekanismer, som skolen skal navigere i forhold til. Samtidig kan skolen bruge møderne til at facilitere fælles drøftelser om aktuelle temaer som fx diversitet.
- Skolen kan nedsætte ad hoc-udvalg, når der fx skal gennemføres store strategiske ændringer på uddannelserne. På den måde vil man kunne få dygtige mennesker til at engagere sig i en konkret opgave over en afgrænset periode. Det er dog vigtigt, at de bliver involveret i de tidlige overvejelser, og ikke kun til allersidst.

11. Skolens værdimæssige position

Den kommende bestyrelse bør undersøge om der er behov for, at skolen positionerer sig tydeligere i spektret mellem tradition og fornyelse.

Tidligere var alle uddannelserne baseret på mesterlære, hvor man gentog det, som undervisere gjorde og sagde. I dag er der flere studerende, der forholder sig til en større mangfoldighed af teorier og strømninger. Det er derfor ikke længere tilstrækkeligt at arbejde ud fra én metode, og mesterlære-traditionen kan ikke stå alene.

Aftagerpanelet anbefaler, at skolen tager stilling til, om der findes en fælles værdimæssig og metodemæssig position for alle uddannelser, eller om det er mere hensigtsmæssigt med et differentieret billede for hver afdeling. Det er samtidig nødvendigt at have et blik på produktionsvilkårene i branchen, og en forventningsafstemning mellem graden af frihed, kollektivitet og medbestemmelse, som uddannelserne lægger op til, og de muligheder der er i professionelle sammenhænge.

12. Begrænsning af den politisk/lovgivne binding

Aftagerpanelet oplever at nogle af de politiske aftaler, der stammer fra sammenlægningen af scenekunstudannelserne/-skolerne, begrænser DDSKS og afføder ineffektiv anvendelse af ressourcerne.

Opmærksomhedspunkter:

- Opgør med den geografiske binding. Mulighed for at justere den nuværende geografiske struktur, dog med bevarelse af en decentral struktur og nærhed til scenekunstproducerende institutioner og enheder.
- Opgør med fastlåst procentvis fordeling af økonomi og ressourcer.
- Opgør med fastlåst fordeling af uddannelsesaktiviteter. Opgør med den noget af den lokale autonomi. Mulighed for at kunne placere uddannelser, hvor det strategisk giver bedst mening.

Bilag:

Bilag 1: Udtalelse fra aftagerpanelet ved Den Danske Scenekunstscole om rapporten fra Udvalget for reform og udvikling af de kunstneriske uddannelser

Bilag 2: Aftagerpanelets årlige beretning 2022

Aftagerpanelet ved Den Danske Scenekunstscole oktober 2023:

Christina Rosendahl, filminstruktør og forkvinde for Danske Filminstruktører

Eva Præstiin, teaterdirektør, Betty Nansen Teatret

Erik Pold, instruktør, koreograf og adjunkt ved Teaterhögskolan i Malmö

Jacob Schjødt, teaterdirektør, Odense Teater

Søren Normann Hansen (forperson), administrationschef, Den Kongelige Ballet

Udtalelse fra aftagerpanelet ved Den Danske Scenekunstscole om rapporten fra Udvalget for reform og udvikling af de kunstneriske uddannelser

I forlængelse af udgivelsen af rapporten har et enigt aftagerpanel fra Den Danske Scenekunstscole (DDSKS) ønsket at afgive en udtalelse, der præciserer en række vilkår gældende for DDSKS.

Aftagerpanelet har konkrete anbefalinger til sikringen af en langtidsholdbar struktur for DDSKS, som aftagerpanelet bedømmer er af stor nødvendighed, hvis skolen skal fastholde sin relevans for aftagerne i det danske scenekunstmiljø.

- **Kandidatuddannelsen har i dag meget begrænset optag. Derved har få studerende fra bacheloruddannelsen reelt mulighed for blive optaget på kandidatuddannelsen. Aftagerpanelet anbefaler at alle studerende på BA-niveau sikres adgang til MA-niveau.**
- **Aftagerne oplever en forringelse af niveauet hos nogle af dimittenderne fra den 3-årige BA sammenlignet med de tidligere 4-årige uddannelser. Aftagerpanelet anbefaler derfor at uddannelsesstrukturen ændres, således at visse bacheloruddannelser gøres 4-årige.**
- **Omprioriteringsbidrag og andre besparelser i statslige institutioner har udhulet skolens økonomi og der findes ikke de nødvendige ressourcer til at sikre et fuldt MA-program for alle BA-studerende. For at sikre ovenstående nødvendige tilpasninger af uddannelsesstrukturen anbefaler aftagerpanelet, at DDSKS tilføres yderligere økonomiske ressourcer.**

UDDYBENDE KOMMENTARER

Bestyrelser løser ikke problemerne

Aftagerpanelet bakker op om rapportens anbefalinger om etablering af bestyrelser for de syv uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet, herunder at der er tale om selvstændige bestyrelser.

Den Danske Scenekunstscole er i forvejen spredt på fire, snart fem campusser rundt om i landet og tanken om at fusionere organisationen med en eller flere andre uddannelsesinstitutioner på nuværende tidspunkt eller i nærmere fremtid virker uhensigtsmæssigt bl.a. pga. de nærværende udfordringer¹.

Aftagerpanelet er enige om, at det er nødvendigt at styrke ledelseskraften på DDSKS ved indførelse af en bestyrelse. Omvendt er det også nødvendigt at påpege, at en bestyrelse i sig selv ikke løser de nuværende uddannelsesstrukturelle, organisatoriske og økonomiske problemer, som der findes på DDSKS.

Uddannelsesstrukturelle problemer

Indførelsen af bachelor (BA) og kandidat (MA) har betydet, at langt størstedelen af de studerende nu forlader DDSKS med en 3-årig uddannelse mod fire år før implementering af BA/MA. Det skyldes dels at der kun er optag til MA hvert andet år – med alt for få studiepladser pr. optag. Og at størstedelen af de BA-studerende fra DDSKS af mange forskellige grunde ikke aktivt søger optagelse på MA.

¹ Her referer panelet til rapporten udgivet af de studerende på DDSKS (København) i juni 2021, rektorskifte samt oprettelse af nyt campus i Holstebro.

Konsekvensen er, at rigtig mange studerende fra DDSKS nu kun modtager en 3-årig uddannelse. Og at DDSKS derfor de facto (for langt størstedelen af de studerende) er gået fra 4 år til 3 år.

Det er aftagernes oplevelse, at nogle af dimittenderne fra den 3-årige BA ikke besidder de samme kompetencer og er på samme niveau, som dimittenderne fra den tidligere 4-årige uddannelse. Det er bl.a. oplevelsen, at de mangler den praksisbaserede erfaring opnået gennem relevante praktiskforløb og 1:1-realiseringer, som er kraftigt reduceret på de 3-årige uddannelser.

Scenekunst er en kollektiv kunstart. Den udmønter sig primært i forestillinger eller installationer, der kræver, at mange fagligheder (lys, lyd, skuespil, scenograf, instruktør, etc.) samarbejder. Derfor kræver en uddannelse i scenekunst tid til at opøve evnen til at arbejde i projekter med sin egen og andres faglighed – at skabe scenekunst i praksis.

Aftagerpanelet anbefaler, at skolen får de rette vilkår og fleksibilitet til at kunne udarbejde en ny velfungerende BA/MA-struktur med mulighed for 4-årige BA-uddannelser.

For få ressourcer

Hvis man vil sikre alle BA-studerende en direkte adgang til kandidaten, som rapporten anbefaler, så vil det kræve op til 70 pladser på kandidatuddannelsen. Det vurderer aftagerpanelet ikke kan ske inden for den nuværende ressourceramme.

Grunden til at der på kandidatniveau ikke er skabt flere pladser til BA-studerende skyldes manglende ressourcer, især økonomi og lokaler. I modsætning til konservatorierne som i forbindelse med akkrediteringsprocessen gik fra 5-årige uddannelser var de fleste uddannelser på DDSKS 4-årige, før de gik til en 3+2-model. Det giver sig selv, at den samlede ressourceramme anvendt til de 4-årige uddannelser ikke kan strækkes til, at indeholde det samme antal 5-årige uddannelser, uden at det går ud over kvaliteten.

Rapporten bemærker, at direkte adgang til kandidatuddannelsen kan sikres ved en reduktion i optag på bacheloruddannelsen. Vi kan ikke se hvordan en reduktion kan ske, uden at man lukker hele uddannelsesretninger og/eller campusser.

Som rapporten beskriver så er DDSKS i København bygget op som en simulation af et professionelt produktionsmiljø, hvor studerende fra alle studieretninger som et led i deres uddannelse samarbejder om scenekunstværker. Det er en struktur, som er unik og beundret for DDSKS sammenlignet med andre skoler i Europa, og som vil lide hårdt, hvis uddannelsespladser beskæres (særligt de linjer med to studerende pr. årgang). Ved nedlægges af studieretninger risikerer man, at en af skolens største styrker forsvinder.

De spare- og fyringsrunder som DDSKS har gennemgået de sidste år har været ødelæggende for skolens uddannelser og arbejdsmiljø for de ansatte. Nu er det nødvendigt at øge bevillingen. Indsættelsen af en bestyrelse hjælper ikke på, at skolen er underfinansieret.

Aftagerpanelet anbefaler, at der oprettes direkte adgang fra BA til MA hvert år, med et fuldt MA-program, og at dette finansieres af en øget bevilling.

Aftagerpanelet ved Den Danske Scenekunstscole

Eva Præstiin, teaterdirektør, Betty Nansen Teatret

Christina Rosendahl, filminstruktør og forkvinde for Danske Filminstruktører

Jacob Schjødt, teaterdirektør, Odense Teater

Erik Pold, instruktør, koreograf og adjunkt ved Malmö Teaterhögskola

Søren Normann Hansen (formand), administrationschef, Den Kongelige Ballet

Aftagerpanelets generelle aktivitet	
<p>Aftagerpanelet består af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Søren Normann Hansen, administrationschef for Den Kongelige Ballet (formand) • Jacob Schjødt, direktør for Odense Teater • Eva Præstiin, direktør og producent på Betty Nansen Teatret • Erik Pold, koreograf, instruktør, performer, producent mm. • Christina Rosendahl, filminstruktør <p>Mødeaktivitet Aftagerpanelet har holdt fem møder i 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7. marts • 9. maj • 23. maj • 27. september • 14. november 	
Anbefalinger fra aftagerpanelet	Institutionens opfølgning på anbefalingerne
<p>Udflytningen af danseuddannelser til Hostebro Aftagerpanelet bakker ikke op om udflytningen af danseuddannelserne til Holstebro. Størstedelen af det professionelle danse miljø og dermed mulige arbejdspladser for dimittenderne befinder sig i hovedstadsområdet. Selvom der er et professionelt dansekompani i Holstebro, er der ikke tale om et lokalt behov, der berettiger en videregående uddannelse.</p> <p>Aftagerpanelet anbefalede at fortsætte danseuddannelsen i København for dels at understøtte opbygningen af et fagmiljø i Holstebro og dels at understøtte samarbejdet med de andre scenekunstneriske fagligheder. Det er også relevant at overveje, om der bør optages færres studerende på den nuværende uddannelse og udvikle uddannelsen i en anden retning i Holstebro.</p> <p>Aftagerpanelet anbefalede desuden at nedsætte et ad hoc udvalg med brancherepræsentanter i udviklingsprocessen. Det er samtidig vigtigt, at skolen orienterer branchen om planen, så snart der kan siges noget med sikkerhed.</p>	<p>Opgaven med at opbygge et campus i Holstebro er politisk besluttet, og skolen arbejder på at etablere et solidt uddannelsesudbud på det nye campus. Samtidig arbejder skolen på at følge aftagerpanelets anbefaling om at fastholde en del af danseuddannelserne i København og at profilere de to udbud af danseuddannelsen.</p>
<p>Revision af studieordninger Aftagerpanelet har haft mulighed for at drøfte de studieordninger, som er blevet revideret i 2022. Drøftelsen førte til følgende kommentarer og spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er godt, at der indføres ”Viden, kontekst og refleksionsmetode” som fag på iscenesættelse og scenekunstnerisk produktion. Det kan være med til at understøtte de studerendes metodebevidsthed og udfolde skolens værdigrundlag. Det skal ikke nødvendigvis være rammesat helt ens på alle uddannelser, men det er en fordel, hvis alle uddannelser indgår i det samme faglige fællesskab på dette område og taler det samme sprog. • Det er godt, at der indføres ”Iscenesættelsesmetoder” på iscenesættelseslinjerne, men koblingen mellem det spor i uddannelsen og linjefagene er uklart, når man læser studieordningen. Hvad er linjefaglighed og hvad er den fælles iscenesættelsesfaglighed? • Det virker klogt at indføre et mere konkret adgangskrav til de tekniske færdigheder på linje i lys. Det betyder, at de studerende vil have mere overskud til fx at indgå i faget ”Iscenesættelsesmetoder”. 	<p>Aftagerpanelets anbefalinger taget med i studieordningsrevisionen og i den fortsatte strategiske udvikling af uddannelserne.</p>

<p>Kunne man forestille sig, at lyd og realisering også indførte lignende krav i optagelseskriterierne?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktuelt er det en udfordring for branchen, at det er vanskeligt at rekruttere sceneteknisk personale, og der er et behov for at gå i dialog om årsagerne, og hvordan der kan blive uddannet flere. • Det er en vigtig problematik, at hver linje på bacheloruddannelsen i scenekunstnerisk produktion har to fagligheder (ledelse består af produktionsledelse og forestillingsledelse – realisering består af revisitkonstruktion og scenekonstruktion). Spørgsmålet er, om det er den bedste måde at strukturere uddannelsen på i forhold til branchens behov? Mange steder forventes det fx, at en produktionsleder skal kunne konstruere og bygge scenografier, men det er ikke sikkert, at de lærer det på uddannelsen i den nuværende opdeling. "Ledelse" som overskrift kan også være misvisende, for det er ikke en lederuddannelse. Aftagerpanelet opfordrede til at have særligt fokus på at undersøge, hvordan dimittenderne efterfølgende bruges på arbejdsmarkedet. • Giver det mening at opretholde dramatisk skrivekunst som en linje på bacheloruddannelsen i iscenesættelse, så længe linjen hører hjemme i Aarhus? Ville det være bedre, hvis det var en selvstændig uddannelse, eller hvis den flyttede sammen med de andre linjer i København? Og vil det give mening at samarbejde mere med Film skolens manuskriptlinje? Aftagerpanelet var optaget af den strategiske udvikling af linjen, og pointerede at den nuværende uddannelsesstruktur i nogen grad er baseret på historik og ikke faglige argumenter. • Det er godt, at showcasen opretholdes som afgangsprøve på bacheloruddannelsen i musical, det fungerer som et godt afsæt for de studerende, der får masser af fokus. • Det er vigtigt at være opmærksom på at udvikle gode procedurer for bedømmelsen af de studerende, fordi der ofte er tale om små hold, hvor de studerende har tætte relationer til underviserne. 	
<p>Skolens samarbejde med den professionelle scenekunstbranche Aftagerpanelet anbefalede følgende måder at organisere dialogen på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Et større, årligt møde med branchen vil kunne bidrage til, at branchen oplever at være i løbende dialog med skolen om rammebetingelserne og de mekanismer, som skolen skal navigere i forhold til. Samtidig kan skolen bruge møderne til at facilitere fælles drøftelser om aktuelle temaer som fx diversitet. • Skolen kan nedsætte ad hoc-udvalg, når der fx skal gennemføres store strategiske ændringer på uddannelserne. På den måde vil man kunne få dygtige mennesker til at engagere sig i en konkret opgave over en afgrænset periode. Det er dog vigtigt, at de bliver involveret i de tidlige overvejelser, og ikke kun til allersidst. • Det er vigtigt, at de studerende bliver fortrolige med branchen, mens de går på skolen. Det indebærer, at de møder undervisere, der arbejder professionelt – men også at de studerende besøger teatrene og har mulighed for at komme i praktik. Praktikken er et fast element på skuespil og musical, men det er ikke en tradition på de andre uddannelser. Aftagerpanelet anbefaler generelt at arbejde med praktikforløb på alle uddannelser i formaliserede samarbejder med praktikværterne, hvor der er definerede læringsmål og evalueringer i praktikforløbene. 	<p>Når skolen får en bestyrelse i 2023, vil der ikke længere være krav om at have et aftagerpanel. Aftagerpanelets anbefalinger vil danne udgangspunkt for dialogen med den kommende bestyrelse om organiseringen af dialogen med branchen fremover.</p>

<p>Skolens værdimæssige position</p> <p>Aftagerpanelet drøftede behovet for at skolen positionerer sig tydeligere i spektret mellem tradition og fornyelse og anbefalede, at skolen arbejder med at skabe en tydeligere rammesætning af uddannelsernes progression på dette punkt i studieordningerne. Det handler også om at definere skolen med en klar profil i et internationalt perspektiv.</p> <p>Aftagerpanelet anbefalede, at skolen tager stilling til, om der findes en fælles værdi- og metodemæssig position for alle uddannelser, eller om det er mere hensigtsmæssigt med et differentieret billede for hver afdeling. Hvorfor er der fx tre udgaver af skuespiluddannelsen, hvis de ikke hver især har deres egen tydelige profil? Tidligere var alle uddannelserne baseret på mesterlære, hvor man gentog det, som undervisere gjorde og sagde. I dag er der flere studerende, der forholder sig til en større mangfoldighed af teorier og strømninger. Det er derfor ikke længere tilstrækkeligt at arbejde ud fra én metode, og mesterlære-traditionen kan ikke stå alene. Men der ikke så meget tid at gøre godt med på grund af overgangen fra fire til tre år. Det indebærer en risiko for, at de studerende ikke i tilstrækkelig grad undervises i traditionen, og det kan være svært at ændre noget, man ikke kender.</p> <p>Det handler også om forventningsafstemningen i forhold til produktionsvilkårene i branchen. Det er et problem, hvis uddannelserne lægger op til en større grad af frihed og medbestemmelse, end der er reelt mulighed for i de professionelle sammenhænge. Skolen bør som minimum sikre, at de studerende rent faktisk lærer at arbejde inden for de etablerede produktionsfor-mater.</p>	<p>Aftagerpanelets anbefalinger indgår i det overordnede strategiske arbejde med at udvikle uddannelserne.</p>
<p>Kandidatuddannelsen i scenekunst</p> <p>Aftagerpanelet har haft særlig fokus på udviklingen af kandidatuddannelsen i scenekunst. Aftagerpanelet problematiserede, at skolen havde fået til opgave at ændre uddannelserne fra fireårige til 3+2, uden at der blev tilført ekstra midler. Det har vanskeliggjort overgangen til den nye struktur og har haft konsekvenser for de fagområder, hvor det har vist sig, at tre år ikke er nok til at nå det niveau, som branchen efterspørger. Nogle uddannelser ser dog ud til at have haft lettere ved at omstille sig end andre, og aftagerpanelet var optaget af der udvikles en grundig analyse af denne problemstilling, som bl.a. indebærer muligheden for en ét-årig overbygning. På dette punkt er der en række paralleller til Filmskolens uddannelser, og det giver derfor mening at have fokus på vidensdelingen mellem de to institutioner.</p> <p>Aftagerpanelet pegede på, at den aktuelle udgave af studieordningen for kandidatuddannelsen i scenekunst alene tager udgangspunkt i en meget åben kunstforståelse, hvor de studerende forventes at redefinere scenekunsten, hvilket fremstår anderledes end bachelorniveauets. Aftagerpanelet bakker op om, at kandidatuddannelsen forholder sig til denne opgave i løbet af uddannelsen, men anbefaler samtidig, at studieordningen har en tydeligere rød tråd til bacheloruddannelserne, og at uddannelsen sikrer, at de studerende bliver endnu bedre inden for deres fagområde. Det kan samtidig ses som en stor overgang fra bacheloruddannelserne, at kandidatuddannelsen er en international uddannelse på engelsk.</p> <p>Aftagerpanelet anbefalede, at skolen følger med i udviklingen på universitetsområdet, hvor "Reformkommissionen" bl.a. har anbefalet en struktur med både et- og to-årige kandidatuddannelser.</p>	<p>Aftagerpanelets anbefalinger indgår i den aktuelle udvikling af kandidatuddannelsen i scenekunst og i arbejdet med at sikre en bedre sammenhæng mellem bachelor- og kandidatniveauet.</p>

<p>Diplomuddannelsen i film- og scenekunstnerisk ledelse</p> <p>Aftagerpanelet har været inddraget i udviklingen af diplomuddannelsen fra "producentvirksomhed og kulturledelse" til "film- og scenekunstnerisk ledelse", som udbydes i samarbejde med Filmskolen.</p> <p>Aftagerpanelet tilkendegav, at studieordningen indrammer behovet for uddannelsen inden for scenekunstbranchen, men det er vigtigt at være tydelig på, om der er tale om ledelse af projekter eller ledelse af organisationer og virksomheder. Panelet anbefalede desuden at tilføje vidensmål om projektøkonomi, budget og regnskab i kvalifikationsbeskrivelsen, hvilket også vil være i overensstemmelse med det faglige indhold i modulerne.</p> <p>Aftagerpanelet bakkede op om titelændringen, og det blev pointeret, at der er et generelt behov i branchen for de tilgange og værktøjer, som indgår i uddannelsen. Det er dog vigtigt, at begge institutioner er tydelige i kommunikationen om uddannelsens faglige fokus og niveau.</p> <p>Skolen kan med fordel overveje, om der på sigt er behov for at udvikle en masteruddannelse inden for ledelse, evt. i samarbejde med Filmskolen. Masteruddannelsen har et højere niveau og ville henvende sig til en anden type ledere end diplomuddannelsen.</p>	<p>Aftagerpanelets anbefalingerne indgik i arbejdet med studieordningen og navngivningen af uddannelsen.</p>
<p>Andre kommentarer fra aftagerpanelet</p>	<p>Institutionens bemærkninger til andre kommentarer fra aftagerpanelet</p>
<p>Ingen yderligere kommentarer.</p>	